

NOTA

Verslag sessie congres #Jeugdwerkwerkt

Datum: 6 juni 2023

'stem: in gesprek met geëngageerde jongeren'

Wat er is gebeurd in de sessie? Wat hebben jullie gedaan/gehoord/beleefd? Omschrijf in 5 a 10 zinnen

Tijdens een panelgesprek met drie geëngageerde jongeren en een moderator, aangevuld met vragen en bedenkingen uit het publiek, werd op de motivatie van jongeren, belangrijke drempels om aan vrijwilligerswerk te doen en wat (jeugdwerk)organisaties kunnen doen om die drempels te verlagen. Het versterken van de stem van jongeren kwam minder uitgebreid aan bod.

Motivatie

De aard van het engagement van de drie panelleden was erg gelijklopend, hun motivatie daartoe duidelijk ook. Alle drie gaven ze aan dat ze bepaalde frustraties ervaarden op school, in de vrije tijd, ... Ze wilden echter niet 'gewoon zagen', maar zelf actie ondernemen en een verschil kunnen maken.

Drempels

De beperkte financiële mogelijkheden van jongeren werden vaak aangehaald als drempel om een vrijwillig engagement te kunnen opnemen. Wat ze zelf ook benoemden als een belangrijke reden waarom veel organisaties vooral kansrijke jongeren bereiken en betrekken als vrijwilligers. Wat in grote mate bepalend is voor de diversiteit en inclusie binnen die organisaties.

Ook een gebrek aan tijd (door studies, studentenjobs, ...) werd benoemd als belangrijke reden om weinig of geen vrijwillige engagementen aan te gaan.

Een derde drempel was de 'geslotenheid van groepen': jeugdwerkorganisaties worden vaak getrokken door hechte groepen, wat het voor een buitenstaander erg moeilijk maakt om daar deel van te gaan uitmaken.

De engagementen van de panelleden zijn erg groot, ze gaven zelf aan dat de 'serieus' van die engagementen kunnen afschrikken.

Oplossingen

Er werd vaak gesproken over de participatieladder als kader voor organisaties: het belang van zelf te kunnen kiezen hoe groot je engagement is. Bovendien biedt dit handvatten om verschillende vormen van engagement (en dus competenties) te erkennen en waarderen.

Maak de groeikansen voor jongeren zichtbaar en geef jongeren de ruimte om zelf projecten te organiseren, zeker voor jongeren die al langer meedraaien.

Sta als jeugdwerker dicht bij de jongeren en erken hun sterktes, gebrek aan (h)erkenning zorgt voor gevoel van minderwaardigheid.

Specifiek voor de financiële drempels zien de panelleden oplossingen in vrijwilligersvergoedingen en onkostenvergoedingen, maar leken ze zelf nog enthousiaster als het ging over (gratis) maaltijden bij activiteiten, vergaderingen, ...

*Tumult voorzag bij activiteiten tijdens de Ramadan extra maaltijden voor jongeren die daaraan deelnamen.

De stem van jongeren

Het zijn vaak en vooral jongeren die de middelen en ruimte hebben om vrijwillige engagementen op te nemen die hun stem kunnen laten gelden, zowel naar beleid toe als binnen de organisaties waarin ze actief zijn. Het is belangrijk dat jeugdwerkorganisaties actief inzetten op inclusie en zo alle jongeren de ruimte te geven om hun stem te laten horen.

Het is belangrijk om ruimte te creëren om in gesprek te gaan over belangrijke actuele thema's. Beperk je daar niet tot je eigen lokalen, maar trek naar buiten om ook andere stemmen te horen.

Het is de taak van de jeugdwerker om de thema's die leven bij jongeren te linken met het beleid; bijvoorbeeld door een link te maken met thema's van de Vlaamse jeugdraad, jongeren hun frustraties/ideeën via Vlaamse jeugdraad bij beleidsmakers brengen.

Ook binnen de jeugdwerkorganisaties moet de stem van jongeren gehoord en erkend worden, bijvoorbeeld door hen meer in beeld te brengen. Jongeren vertrouwen geven en ook ruimte geven om hun vrijwillige functie zelf in te vullen.

Welzijn

Jongeren die een vrijwillig engagement opnemen, hebben vaak de neiging om te veel te willen doen. Wat op termijn een negatieve impact kan hebben op hun (mentaal) welzijn. Specifiek voor jongeren die hun stem laten horen als vertegenwoordiger is het bovendien belangrijk om hen goed te omkaderen. Ze worden maar al te vaak slachtoffer van felle kritieken via sociale media.

Met andere woorden, het opnemen van vrijwillige engagementen kunnen ook een negatieve impact hebben op het welzijn van jongeren. Het is dus belangrijk dat jeugdwerkers dit bewaken en de vrijwilligers zeker niet overbevragen. Idealiter wordt dit opgenomen in het vrijwilligersbeleid van organisaties, bijvoorbeeld hoe je hen kan versterken in hun zelfzorg.

Op welke manier kwamen de ambities aan bod? Hoe maakt de organisatie die aan het woord kwam één van de ambities bijvoorbeeld vandaag al waar? Of wat is er volgens de sprekers nodig om deze ambitie(s) waar te kunnen maken?

Ambitie: stem van jongeren

1. is elke jeugdwerkorganisatie een voorbeeld in participatie. De organisatie vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren, weet waar en hoe ze naar de stem van kinderen en jongeren luistert en handelt ernaar. Want als wij het al niet doen, wie dan wel?

Werd uiteraard benoemd als belangrijke ambitie. Daarbij benadrukten ze bovendien dat het op dit moment nog vaak enkel kansrijke jongeren vooral hun stem kunnen laten horen. Belangrijk om hier dus als jeugdwerkorganisatie op zoek te gaan naar de stemmen die te weinig of niet gehoord worden.

2. versterkt jeugdwerk de stem van kinderen en jongeren om volwaardig en gelijkwaardig aan het maatschappelijk debat te participeren. Hun stem doet ertoe en maakt een verschil.

Jeugdwerkers moeten politiserend werken door de thema's die leven bij jongeren te linken met beleid, bijvoorbeeld door te verwijzen naar de thema's van de Vlaamse jeugdraad. Voor veel jongeren is die link onvoldoende duidelijk, waardoor ze weinig of geen voeling hebben met (lokaal) beleid.

Ambitie: vrijwillig engagement

1. is vrijwilligerswerk binnen jeugdwerk toegankelijk voor jongeren die zich in een maatschappelijk en/of financieel kwetsbare positie bevinden.

De beperkte financiële mogelijkheden van jongeren werden vaak aangehaald als drempel om een vrijwillig engagement te kunnen opnemen. De panelleden zien oplossingen in vrijwilligersvergoedingen en onkostenvergoedingen, maar leken zelf nog enthousiaster als het ging over (gratis) maaltijden bij activiteiten, vergaderingen, ...

4. hebben jeugdwerkorganisaties een evenwichtige focus op jongeren als middel om jeugdwerkactiviteiten te realiseren én als doel om hen te laten groeien als persoon.

Vrijwilligers lijken een 'schaars goed', waardoor geëngageerde jongeren vaak snel overbevraagd zijn. Het is belangrijk dat jeugdwerkers hier voldoende rekening mee houden. Die zorg zou integraal deel moeten uitmaken van het vrijwilligersbeleid van jeugdwerkorganisaties.

5. is vrijwilligerswerk in het jeugdwerk een haalbare keuze.

De druk op jongeren neemt toe waardoor het opnemen van vrijwillige engagementen moeilijker maakt, zeker voor jongeren in een kwetsbare situatie. Het is belangrijk om als organisatie ruimte te maken voor verschillende vormen engagement en extra in te zetten op jongeren die vaak uit de boot vallen.

Ambitie: mentaal welzijn

3. kennen jeugdwerkers hun rol in mentaal welbevinden en handelen ze hiernaar.

Jongeren die een vrijwillig engagement opnemen, hebben vaak de neiging om te veel te willen doen. Wat op termijn een negatieve impact kan hebben op hun (mentaal) welzijn. Specifiek voor jongeren die hun stem laten horen als vertegenwoordiger is het bovendien belangrijk om hen goed te omkaderen. Ze worden maar al te vaak slachtoffer van felle kritieken via sociale media.

Met andere woorden, het opnemen van vrijwillige engagementen kunnen ook een negatieve impact hebben op het welzijn van jongeren. Het is dus belangrijk dat jeugdwerkers dit bewaken en de vrijwilligers zeker niet overbevragen. Idealiter wordt dit opgenomen in het vrijwilligersbeleid van organisaties, bijvoorbeeld hoe je hen kan versterken in hun zelfzorg.

Interessante quote(s) uit de sessie

'Maak ruimte in je vrijwilligersbeleid om jongeren te beschermen die dreigen te ver te gaan in hun engagement.'

Wat heeft jou verrast? Wat onthoud je?

Wat blijft hangen is de focus op 'zelfzorg'. Ik herinner me uit mijn eigen jaren als jeugdwerker dat sterke vrijwilligers vaak overbevraagd werden, meet vaak een negatieve impact op hun welzijn en ook de connectie met de organisatie. Ik vond het heel interessant om een van de jongeren te horen opteren om dit bewust op te nemen in het vrijwilligersbeleid. Zeker ook wat betreft het versterken van jongeren in hun zelfzorg.

Waar kwamen veel vragen/reacties over?

Twee thema's die uitgebreid aan bod kwamen:

- Zelfzorg en het welzijn van vrijwilligers
- Het belang om extra in te zetten op stemmen die nu vaak niet worden gehoord. Niet alleen op politiek niveau, maar ook binnen jeugdwerkorganisaties zelf.

Sfeerbeeld van de sessie - foto (of schets 😊)

